

Helpt niets of wordt geampt. Wordt hij toch voorwaardig bij de zulk een oud, eens weg. De religieus gevoel

gebied de upper en minach. Het niet alleen in culte-vor- de idee zelf, over voorzienig bestel, a van onze tijd, en ongelooft, m aan 't woord, ie's schrikkelijk ik een erquète antwoorden van der dagen toch troert de ziel, hrstelijke Kerk o ver is gegaan.

chetsen. Vierde, n, D. van Sijn

veerderden druk

a ik het niet al spijt heeft een er verlijft in de o bijzonder ge- roeken.

t, dat onder je rhaag.

Osloorn voor ng zoo dwaas een.

t mij zeldzaam

er en vele dagen

der, die er maar

eld, met de vraag

dat boek van

ar voor wie het

ditmaal niet.

is, waarin ook

is.

leend te worden,

ijver van groot

ren en buitenlij

tusschen, wordt

voel, als gij het

n en het moede

in 'n soort Voor-

van het leven der

ten korenvelden

r zoo, maar dat

oonheid.

dat andere wat

r het zoo- kun-

en bij zelf de

'n ander haar

igt mede in dese

ling.

ok in nog iets

ntwerk te zijn,

thetisch gevoel.

u uw belangloos

beideren nacht.

opie heb ik

telkens roept,

chitteren en och

ari!"

'n kunstwerk

a zal, niemand

ers dan weten-

en moet zijn

oie in het vak

r voor het vak

weken; maar

t om niet tus-

tan.

eldt hij ze uit

nasie, en dan

weken, zonder

ld, hier wat

chen, die hij

oogen.

t eigen oogen

dien domine

Maar, en ook daarom charmeert dit boek zoo, Uffers verbeeldt met een zoo hoog artistieke verbeelding dat hij, door hier wat af en daar wat bij te doen een reproductie geeft waarbij de natuur door den geest van haar toevalligheid is onthoven; haar het stempel van den geest is opgedrukt.

Verbeelde natuur, maar toch natuur is Oost- loorn.

Want al die menschen uit de tien schetsen zijn echte menschen; menschelijk, echt menschelijk ook in het, psychologisch zijn geteekend, zelfbewust van hun dweepen en hun met-elkaar- strijden; van hun zich verontwaardigen en hun herouw hebben; van hun liefde en hun haat; hun vreugde en droefheid; hun gelooven en twijfelen.

Maar over al die menschen en hun zelfbeweeg heeft Uffers geworpen het heerlijk licht van zijn hoogste geest, niet anders dan de zon die met haar licht donkere wolken in goudglansen zet.

Daardoor is het alles, zonder iets van zijn maliteit te hebben verloren, vermoed, verbeelacht. En dat geldt niet alleen van de menschen, maar zelfs ook van de onbedeelde natuur.

Van den wind, van de heide, van de rivier. Die onbedeelde natuur gaat leven, zonder dat het, als waar ALLARD PIERSON mij, den met ANDERSEN's sprookjes dwependen student, eens attent op maakte, een feeërle wordt en dus onnatuur.

En dan heeft Oostloorn nog een groote verdienste waarop ik niet verzuimen mag te wijzen. In dat al straks door mij genoemde Voorwoord laat de schrijver op den toon door mij aangehaalden passus volgen: „Ook heb ik de schoonheid gezien van het leeraarsambt onder die lieden“.

Dat is, oprecht gesproken, als je nu weet, dat deze schrijver zelf predikant is, om je hart bij vast te houden van angst, dat het werk van den artiest door dat van den predikant zal worden bedorven.

Multatuli heeft eens, en naar het mij toeschijnt ook terecht, gezegd, dat 'n artiest geen catechist meester is.

Maar als gij Oostloorn dan gaat lezen, wordt dat beklemmend angstgevoel al minder, en al spoedig geheel te verdwijnen.

Hier is niets van de catechistmeestersmethode van vele „christelijke“ schrijvers.

Zeker, voor het religieuze en het ethische moment in het leven der landbouwers, heeft Uffers een oog; ook daarin ziet hij de schoonheid van dat leven en ook de schoonheid van het leeraars ambt dat voor die momenten van zoo groote betekenis is.

Maar ook dat heeft hij gezien als artiest, en als artiest verbeeld en uitgebeeld.

En juist omdat hij in Oostloorn altijd artiest blijft en op geen enkele bladzijde catechistmeester wordt, acht ik dat zijn boek een model van „christelijke“ belletristie.

Er is niets van dat opzettelijk „christelijk“ doen in; van dat „lezer, let nu eens goed op“, van dat met 'n witte-das-aan voor het publiek komen, wat de „christelijke belletristie“ zoo dik wijst tot iets als 'n vierkanten cirkel maakt.

Een wazige mystiek ligt over dit hoogzinnig boek.

Een effect hier en daar verregen ook door dat heenwijzen op het mysterieuze; op wat wij noemen de nachtijde van het zieleleven met zijn vóór gevoelens en vóór teekenen, en waartegen dan, naar de wet der contrastwerking, toch weer zoo mooi en toch zoo zonder te storen, uitkomt het fonsche, het gedurfde realisme van sommige bladzijden.

Ik noemde daar Oostloorn een hoogzinnig boek.

En dat is het.

Het is niet alleen artistiek; de schrijver laat u de menschen en de dingen niet alleen zien door zijn kunstenaarsogen, maar zijn boek brengt u ook in 'n hooge stemming.

Een heilige, een christelijke.

Zelfs waar hij teekent in zijn schets: „de doeleering“, iets zoo onverkijkelijk is als de kerkelijke strijd, blijft hij artiest, en ik, die nog al een der vaderen van de doeleantie ben, werd door het lezen van deze schets dan ook aller minst ontstond.

Ge voelt dadelijk, hier is niets van wat maar zweemt naar 'n caricatuur van de doeleerenden; naar propaganda drijven voor de synodalen.

Eer zou ik zeggen, maar dit ligt geheel buiten de esthetische beoordeling, Uffers laat het kerkelijke moment in het leven van Oostloorn's volk, niet genoegzaam tot zijn recht komen. Wiegder de droomer, de onkerkelijke, verstaat niet dat het koninkrijk komt ook door middel van de kerk als instituut, en dat ook hier, om het doel, het middel van belang is.

Maar dit al is het voorbijgaan.

Oostloorn acht ik een boek, dat even klassiek zal worden in onze protestantisch-christelijke belletristie als KORTVELD's Pastorie van Mast land en, niet te vergeten PIERSON's Intimist.

Een boek dat men leest en herleest.

Om te genieten.

Uit de Pers.

De Fernhoof schrijft in de Utrechtse Kerkbode een uitnemend artikel over onze Kerkelijke examina.

Er schijnt reden te zijn, tot het stellen van de vraag, of onze kerken over 't algemeen wel voldoende ernst maken met de preparatoire en peremptoire examinate van hen die staan naar de bediening des Woords. En met het oog op de Kerken zelf, en met het oog op de kandidaten.

Want aan beide zijden zijn er bij de kerkelijke examinate eerste en teedere belangen betrokken.

Natuurlijk gaat het belang der Kerken daarbij voorop. Want de Kerken zijn er niet voor de Dienaren, maar de Dienaren voor de Kerken. Gaat er bij een kerkelijke onderoeking niet om, jonge mannen aan een positie te helpen, maar te waken dat er niemand tot den Dienst des Woords komt, die daarvoor niet de nodige gaven en de vereischte bekwaamheid heeft.

In haar preparatoire en peremptoire examinate betrekken de Kerken de wacht bij den toegang tot haar kansels; bij de bediening van het Woord Gods, en daarin bij het kostbaarste dat haar door haar Koning is toevertrouwd, en bij één harer bloeie en heiligste belangen.

Want de bediening des Woords is het voornaamste gendmiddel, haar door den Heere geschonken. In waardij zelfs de sacramenten te boven gaand.

Als ze één van beide missen moest — het is niet gezegd — zou ze eer de sacramenten dan het Woord kunnen ontberen.

Wat Word is het brood waarbly ze leeft, het licht waarbly ze wandelt, de staf waarop ze leunt, de wapenrusting waarin ze strijdt.

In haar rechte bediening hangt haar geestelijke veldslag, haar eenige troost, haar bekwaamheid tot de vervulling van haar roeping, tot het strijden van haar strijd in de wereld.

Om haar zelfs en om haars Koningswille moet ze daarom met allen ernst toezien, dat ze tot de bediening des Woords in haar midden niemand toelate van wien ze niet overtuigd is, dat hij ge-

willig en óók dat hij in gaven en kennis bekwaam is, naar het Woord Gods getrouw, breed en diep, en naar de eischen van den nood en de worstelingen des levens, te ontsien. En bij de preparatoire en peremptoire onderoeking moet het haar om die overtuiging en die acherheid te doen zijn.

Lakheid en toegelieftheid ware hier verraad aan het Woord haars Gods en aan haar eigen leven en roeping als Kerk des Heeren.

De examinate moet daarom geschieden met allen ernst en alle gezetheid. Met niet minder, maar met veel meerder ernst en gezetheid nog dan de beproeving van wie tot het Ouderlingen- en het Diaken ambt geroepen zullen worden. Niet alleen om het hoog gewicht, maar ook om den langeren duur van den dienst.

Het felt, dat de kandidaten ten onzent, eer ze zich aan de kerkelijke examinate onderwerpen, in den regel althans, wetenschappelijk geëxamineerd werden aan de Theologische Faculteit der Vrije Universiteit of aan de Theologische School, maar daarop niets afdingen. Want al zijn deze School-examens ook voor de Kerken volstrekt niet waardeloos, en al bieden ze haar een welkome steun in haar eigen oordeelen, kerkelijke examens zijn ze niet, en de Kerken blijven daarom voor God en tegenover elkander de volle verantwoordelijkheid van eigen onderoek en beslissing dragen. Gewe- gen nu nog van 't gevaar, dat ook al is er thans alle grond voor vertrouwen in, is de toekomst zou kunnen dreigen bij steunen van de Kerken op 't oordeel van Faculteit en School.

Waarbij dan nog dit komt, dat de School-examens uitsluitend vragen naar wetenschappelijke ontwikkeling, terwijl bij de Kerkelijke examinate op nog zooveel méér moet geleet. Daarenboven vergeet men niet, dat bij de aanvaarding van het beginsel van vrije studie door onze Kerken, zich elk oogmerk ook voor kerkelijke examinate kunnen aanmelden jonge mannen die niet aan Theologische School of Vrije Universiteit gestudeerd hebben.

Nu hangt voor de deugdelijkheid van 't onderoek, zoo goed als alles af van de bekwaamheid der examinatoren.

De examinatoren moeten in de vakken, waarin ze te onderoeken hebben, goed thuis zijn; ze moeten in hun stof inlichten; ze moeten die zóó beheerschen, dat ze er zich in alle richtingen met gemakkelijke hand in bewegen; dat ze de beheerschende momenten goed in 't oog hebben, en van daar uit juist weten te onderscheiden tusschen het méér- en het minder belangrijke.

Bovendien moeten ze rakt hebben van vragen; ze moeten hun vragen juist en scherp weten te formuleren, en in zulk een vorm weten te gieten, dat ze de overtuiging en de kennis van den examinandus dwingen voor het voellicht te komen.

Oók dat laatste. Want de taak van den examinator is niet, te laten blijken, hoeveel 'n examinandus niet, maar aan 't licht te doen komen wat hij wil weet. Daarom moet hij geen opgeblazen mensch zijn, die meer op zich zelf dan op den examinandus de aandacht vestigt, maar een ootmoedig, bescheiden en daarom voorlichtig man.

Op al deze dingen moet, bij de aanwijzing van examinatoren, met alle zorg worden geleet.

En dat niet alleen in 't belang van de Kerken, maar ook in dat van de examinandus.

Zo hebben er recht op, dat de Kerken hen door verstandige, goed onderzette, en in elk opzicht bekwaam mannen doen onderoeken.

Er is voor een examinandus geen groter ramp dan dat hij onderzocht wordt door iemand, die de stof van 't vak waarin hij examinateert moet, niet behoorlijk meester is. Het beneemt hem de gelegenheid om van de met moeite en inspanning verkregen kennis behoorlijk te doen blijken; het dwingt hem om gedurende heel het onderoek te blijven rondraaien in 't enge kringetje, dat de examinator zich, om ten minste eenig afgent te maken, bij zijn haastige voorbereiding heeft getrokken, het stelt hem bloot aan 't gevaar voor misverstand en een onjuiste duiding van zijn antwoorden.

Hij heeft er bovendien recht op, dat 'n examinator niet vreemd zij aan de Encyclopaedische beginselen, aan methode en gang die zijn studie beheerscht, en aan de indeeling der stof, waaraan de School hen gewende; wijl, zonder dat, de onbegrijpelijkheid ontbreekt.

Hij heeft er óók recht op, dat wie hem onderzocht, voorkomend en broederlijk tegenover hem optrede; hem vertrouwens inboezems en zich inspanne, niet om hem door handigheid te vangen, maar om hem te helpen in 't doen blijken van zijn kennis.

Wordt er nu met de ernstige betekenis van een kerkelijke examen, wordt er met de belangen van de Kerken én van de examinandus, bij de regeling van de examina, onder ons wel altijd naar eisch rekening gehouden?

Wat méér zou nu en dan van kerkelijke examinate te hooren krijgen, geeft recht tot eenigen twijfel.

Aan den ééne kant hoort men ambtsdragers klagen, dat de wijze van onderoeking bij preparatoire en peremptoire dikwerf zóó dun en oppervlakkig is, dat ze niet in staat stelt om zich van de kennis der examinandus ook maar een flauw beeld te vormen; dat ze te weinig op de beginselen ingaat, om de overtuiging van een kandidaat op cardinale punten, zelfs van de dogmatiek, in 't licht te doen treden; en dat vaak méér de bul van School of Faculteit, dan de uitkomst van 't onderoek bij de beslissing den doorslag geeft.

En aan den anderen kant hoort men klachten van Candidaten over de gebrekkige toerusting van hun examinatoren, over de bekrompenheid van 't veld van onderoek, over onhandigheid in het vragen, over zuicht om te laten rijden enz.

Al moge men nu dergelijke klachten niet altoos even hoog hebben aan te slaan, wie nog al eens een kerkelijke examen bijwoonde, zal toestemmen dat ze niet alle uit de lucht gegrepen zijn.

Nu is de volmaaktheid ook hier stellig niet te bereiken.

Maar er valt, naar 't ons voorkomt, toch wel iets te doen om die euvel voor 't minst te temperen.

De Classen konden over 't algemeen in de regeling van den examen-arbeid met meer voorlichtigheid te werk gaan, dan ze veeltijden doen.

Ook misschien wat betreft de keuze van de examinatoren; maar vooral in de bepaling van den tijd, waarvoor ze gekozen werden.

Ons is een Classis bekend — en we meenen dat er méér zoo zijn — die voor de regeling van de kerkelijke examina, van jaar tot jaar twee of meer Deputaten aanwist.

Tot de opdracht van deze Deputaten behoort dan met name de aanwijzing van examinatoren. Deze aanwijzing doen Deputaten dan telkens vóór ieder examen. Dientengevolge worden de ééne maar deze, een volgendende keer geheel andere Dienaren met de examinate belast. En deze examinatoren ontvingen daarvan dan naschrijving eenige weken vóór 't examen.

Dit nu schijnt ons een zeer verkeerde manier van doen. Zoo lán een examinate, tot schade voor de Kerken en voor de kandidaten, niet aan haar doel beantwoorden. Want iemand moge al een uitnemend Dienaar zijn, en ook wetenschappelijk, zoo goed en zoo kwaad als 't gaat — en hoe gaat het, ook in 't beste geval, bij drukken ambtelijke arbeid! — trachten hij te blijven — hij kan onmogelijk in staat zijn, om in enkele weken zich zóó in te werken in eenig vak, dat hij daarin maar behooren kan examinateeren. Hij moet zich dan wel in alle haast tot groote schade van 't onderoek, op een enkel onderdeel werpen, om zich bij de examinate angstvallig binnen de grenzen daarvan op te sluiten.

Zullen ook kerkelijke examina enigszins aan haar doel beantwoorden, dan schijnt het ons noodig, dat de examinatoren 't zij dan door de Classis zelf, 't zij door Deputaten ad examina, voor vast worden aangewezen. Elk kan zich dan in het hem opgedragen vak rustig inwerken, en bestendiger bekwaam. En de kerken én de examinandus zouden daarbij wel varen.

Officiële Berichten.

De algemeene vergadering van Zendingarbeiders der Geref. kerken in Nederland, heeft tot haren scriba gekozen Ds. H. Ph. Ingwersen te Poerworedjo.

De bijzondere vergadering van missionaire predikanten koos Ds. G. J. Ruysenaars te Poerworedjo tot haren scriba.

Het moderamen van den Raad van Toezicht op de Keucheniuschool is als volgt samengesteld: Ds. C. Zwaan te Djoedja, Praeses; Ds. K. van Dijk te Keboemen, scriba.

Op last der Alg. Vergadering, H. Ph. Ingwersen, scriba.

Poerworedjo, 8 April 1907.

De classis Goes heeft in hare vergadering van 3 Mei 1907 preparatoire geëxamineerd den heer F. J. van der Ende, en genoemd broeder beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken in Nederland.

Namens de classis voornoemd, H. J. HEDA, scriba.

Zondag 5 Mei nam D. P. A. Lanting alhier afscheid van de gemeente, na ruim 12 jaren in den Dienst des Woords te zijn voorgegaan. Toen de Theologische school te Kampen werd geopend, behoorde hij mede tot de eerste studenten en is de eenige uit dien tijd, die nog geregeld in den Dienst des Woords optradt.

Niet minder dan 44 jaren genoot Ds. L. het voorrecht in 's Heeren wijngaard werkzaam te zijn, 5 jaren te Houwerzijl, 27 jaren te Winsum, waar hij met grooten zegen arbeide, daar velen in Sion werden geboren, en 12 jaren te Nieuwendam.

Ds. L. sprak een ernstig en aangrijpend afscheidswoord naar aanleiding van 1 Joh. 2:28. Met blijdschap getuigde hij van den onder- vonden zegen; met droefheid maakte hij melding van de scheuring in de gemeente door het stichten eener Chr. Geref. Kerk. „Ik ben overtuigd“ — aldus Ds. L. — „dat zij meer eigen zin en keus, dan Gods Woord ten richtsnoer kozen. De Heere bringe hen berouwvol in den school der Kerk terug.“

Aan het einde der samenkomst sprak Onderling Van der Molen namens de gemeente den scheidenden leeraar toe, waarna nog Ds. A. Schweizer van Buikloot namens de Classis Edam een korte toespraak hield.

Nieuwendam.

Verslag van de classis Zwolle, gehouden in de Plantagekerk, den 2den Mei 1907 te Zwolle.

Ds. Tonkens, naar toebereit praeses, opent de vergadering met gebed, nadat gezongen is psalm 119: 3 en geleren 1 Cor. 13.

Uit het nasien der credentie-brieven blijkt, dat alle kerken wettig tegenwoordig zijn; van de kerk van Kampervan ontvangt een diaken keurmerk.

In het moderamen nemen zitting de broeders Ds. Tonkens, als praeses; Ds. Van Nood, als scriba; Ds. Hessels, als assessor.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en na eene kleine opmerking goedgekeurd.

Ingekomen stukken:

a. Van de classis Ommen, aangaande 't voorloopig agendum voor de a.s. prov. Synode. — Voor kennisgeving aangenomen.

b. Van de classis Utrecht, een antwoord op eene vraag, door de classis Zwolle aan de classis Utrecht gericht, betreffende de losmaking van Ds. Van B. te De B. — De vergadering spreekt haar leedwezen er over uit, dat deze zaak zulk een verloop nam.

c. Een bericht van de classis Harderwijk, behelzende mededeeling van de losmaking van Ds. O. 't U. te N. — Ook dit besluit met leedwezen vernemen.

d. Een verzoek om steun, toegezonden door Ds. Van Schelven te Wageningen, als deputaat voor den arbeid onder de Hollanders in Rijn-Pruisen. — De vergadering benoemt Ds. Tonkens tot correspondent, om de kerken hierover aan te schrijven.

Vervolgens brengt Ds. Wolsink rapport uit aangaande een door deputaten ingesteld onderoek betreffende den toestand aan de buurtschap Zandbelt en Schutloot. — Uit dit rapport blijkt, dat deputaten voorstellen, aldaar een lokaal te doen bouwen, doch nog geen ambten in te stellen. Na gehouden besprekingen besluit ook de vergadering hiernede hare instemming.

Nadat nog mededeeld is, dat er voor den bouw ruim f. 1000 voorhanden is, wordt een voorstel van Ds. Elzenz met algemeene stemmen aangenomen, om aan de kerk van Zwartsluis, als naastbijzijnde kerk, ten behoeve van genoemd lokaal gedurende hoogstens 10 jaren de rente toe te zeggen van het opgenomen geld ad f. 700, telkens verminderd met de jaarl. aflossing (door de broeders te Schutloot ad f. 50) plus nog een jaarlijkse bijdrage van f. 20 uit de kas van hulpeb. kerken.

Nog wordt besloten aan de kerken van Kampervan en Wilsom voor een jaar f. 75 toe te staan en aan Oldemark f. 100, ingeval men te O. gaat beroepen.

Over den zendingarbeid wordt rapport uitgebracht door Ds. Dwarshuis. Deze noemt enkele cijfers, aangaande het Zendingseld der drie Noord. provincien, in 't bijzonder in betrekking tot de classis Zwolle. Met eenige inspanning zullen er spoedig drie posten te bereiten zijn. Tot nadere kennismaking met ons zendingsterrein, wordt door den rapporteur der kerken binnen de classis aangeraden zich een zendingere van Ds. Hangelbroek te Bonger aan te schaffen, die voor geringen prijs te verkrijgen is.

Regeling der vacaturbeurten. Oldemark, 16 Juni Ds. Wolsink, 14 Juli Ds. Dwarshuis, 11 Aug. Ds. Hania; Kampervan, 9 Juni Ds. Elzenz, 30 Juni Ds. v. Mechelen, 21 Juli Ds. Te Veld, 11 Aug. Ds. Tonkens; Wilsom, 9 Juni Ds. Gispem, 30 Juni Ds. Zipp, 21 Juli Ds. Schuurman, 11 Aug. Ds. Eskes.

De classis kan zich alsnog niet uitspreken over een uit de classis Ommen den kerkeraden toegezonden stuk, dat handelt over de christelijke verpleging van kranksinnigen, aangezien het niet door alle kerkeraden schijnt ontvangen en besproken te zijn.

Evenmin kan de classis zich uitspreken over eene vraag, namens den Kerkerad van Kampen, betreffende een voorstel over de alumni, waarover in de vorige vergadering besloten is.

Tot afgevaardigden naar de Prov. Synode worden gekozen: als pred. de br. Ds. G. Elzenz, scd. Ds. W. H. Gispem, Dr. J. Hania, scd. Ds. Dwarshuis, Ds. J. Hessels, scd. Ds. J. Zipp, en als onderlingen: de br. B. van Brugge, scd. K. Hoogenkamp, J. Nobach, scd. J. Brouwer, D. J. v. d. Vegte, scd. B. J. v. Dalfsen.

Bij de rondvaart wordt advies verstrekt in eene tuchtspraak.

Roepende kerk voor de volgende vergadering te Steenwijk.

De vergadering wordt met dankzegging door den voorzitter gesloten.

Namens de classis, A. VAN NOOD, scriba.

Buitenland.

Frankrijk. De Gereformeerden, welke zich aan de wet op scheiding van kerk en staat onderworpen hebben, doordat zij „associations cultuelles“ vormden, zijn daardoor niet alleen moreel, maar ook finantieel in slechter conditie geraakt dan de Roomsche kerk. Immers heeft de Fransche regeering, door den nood gedrongen, al de kerken, die volgens de wet het eigendom van den staat, der departementen en der gemeenten zijn, aan de Roomsche geestelijken kosteloos ter beschikking gesteld. De Protestanten daarentegen die het gebruik hunner kerken door middel van de associations cultuelles verkregen, moeten daarvoor zoowel voor als na hooge belastingen betalen.

Zwitserland. In de kantons Waadtland en Neuchâtel hebben de onkerkelijke elementen weten door te dringen, dat kerk en staat zouden gescheiden worden. Doch zij hebben daarbij een gevoelige nederlaag geleden. Datgene wat in Frankrijk gemakkelijk tot stand kwam, kon men in Zwitserland nog niet klaar krijgen. Maar de vijanden hebben daarmede de wapenen nog niet nedergelegd. Daarom zijn zij aan den arbeid getogen, om aan het kerkelijk leven in zoover deel te gaan nemen, door natuurlijk bij kerkelijke verkiezingen van hun stemrecht gebruik te maken, met het doel zulke elementen in de kerkeraden te brengen, waardoor de kerk niet kan bestuurd worden. Als men weet dat in deze kantons de steunge-rechtigheid niet afhankelijk gesteld is van belijdenis des geloofs, dan beseft men, dat socialisten en vrijdenkers heel wat kwaad over de kerk kunnen brengen, wanneer zij van hun stemrecht feitelijk geen gebruik maken.

Om dit gevaar te keeren, stelde de predikant Leroy voor, een speciaal kerkelijke belasting in te voeren, waarvan zij die de kerk den rug hadden toegekeerd, vrijgesteld kunnen worden. Zij die daan hunne kerkelijke belasting niet wilden betalen, zouden dan ook hun stemrecht verliezen. Ook wij dezelfde predikant aan de vrouwen stemrecht verleenen, omdat deze over het algemeen nog wel kerkelijk gezind zijn, terwijl de mannen tegenover de kerk óf onverschilligheid of vijandschap openbaren.

In de Gazette de Lausanne stelt de hoogleeraar L. Emery hetzelfde voor. Men schijnt echter niet in te zien, dat beide middelen om de heerschappij van het ongelooft over de kerk te keer te gaan, niet schriftuurlijk zijn. Al mogen ook sommigen meenen, dat de vrouwen wel behooren mede te spreken, in de zaken de gemeente betreffende, niemand zal toch kunnen staande houden, dat het heffen van eene kerkelijke belasting, door middel van de Overheid, ten bate van de Kerk, op schriftuurlijke gronden rust.

Wij houden het er dan ook voor, dat in Zwitserland de staatkerken alleen in beteren staat met tegenover tegenover de revolutionaire elementen zullen komen, wanneer men het zóó ver brengen kon, dat een beginsel van kerkelijke tucht werd in toepassing gebracht.

Noord-Amerika. De Wachter contra Dr. Bavinck.

Wij lezen in de Wachter het volgende: „Dankbaar maar niet voldaan. In Hollandia heeft Prof. Dr. H. Bavinck van de Vrije Universiteit van Amsterdam, Ned., een artikel geplaatst naar aanleiding van het Halve Eeuwfeest onzer kerk. Elders in dit no. opgenomen.

Voor het alleszins hartelijk en waardeerd woord van Dr. Bavinck zijn we dankbaar. Als Dr. Bavinck betuigt, dat hij „van harte deelt in onze vreugde en ons zijne oprechte gelukwenschen aanbiedt“, is dit niet een welvoegelijke uitdrukking, maar de uitpraak van het hart, waarin toegenegenheid woont.

Toch — en dit doet ons leed — toch zijn we niet voldaan. En dat wel over de wijze, waarop Dr. Bavinck zich uitlaat over de geschiedenis, die tot terugkeer tot het standpunt van 1849 leidde, en den naam, dien hij aan haar geeft. Na gesproken te hebben over de „Scheiding in 1834“ en wat aanleiding gaf tot de emigratie uit Nederland, zegt Dr. B. van de eerste nederzetters in '47:

„Kerkelijk waren al deze mannen en vrouwen uit de Scheiding in Nederland afkomstig. Maar in Amerika voegden zij zich, na voor zichtige en ernstige onderhandelingen, bij de Dutch Reformed Church, die al van het begin der zeventiende eeuw in Amerika bestond. Op de Algemeene Synode te Poughkeepsie 5 Juni 1850 kreeg deze vereniging haar beslag.